ЭКСКУРСІЙНЫ МАРШРУТ

«Пясочнае – мой лёс, Пясочнае – мая радзіма»

Аўтары: удзельнікі аб’яднання па інтарэсах “Літаратурнае краязнаўства” ДУА “Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі”

Кіраўнік – педагог дадатковай адукацыі Майсюк Алена Уладзіміраўна

Мэта экскурсіі: азнаямленне з багатым мінулым аграгарадка Пясочнае (Капыльскі раён, Мінская вобласць), са старонкамі жыцця і творчасці яго славутых ураджэнцаў; далучэнне дзяцей і моладзі, а таксама ўсіх зацікаўленых асоб у працэс вывучэння гісторыі і культуры малой радзімы.

Задачы:

- Пазнаёміць з гісторыяй аграгарадка Пясочнае, з сістэмай яго гісторыка-культурных аб’ектаў.
- Развіваць цікавасць навучэнцаў да краязнаўства і спрыяць далучэнню да навукова-даследчай і пошукавай працы.
- развіваць экскурсійна-турыстычную дзейнасць ва ўстанове адукацыі праз выкарыстанне новых форм (віктарына, квэст-гульня);

- Спрыяць станаўленню вучнёўскага самаўпраўлення і фарміраванню актыўнай грамадзянскай пазіцыі.

Тып экскурсіі: абзорная, загарадная, комплексная

Від экскурсіі: пешаходная.

Формы правядзення: экскурсія-прагулка, экскурсія-лекцыя, віктарына-крыжаванка, квэст-гульня.

Часавая даўжыня – 2 гадзіны, 20 мінут.

Працягласць маршрута - 3 км 70 м.

Маршрут экскурсіі: месца сустрэчы з групай – Мінская вобласць, Капыльскі раён, аг. Пясочнае, вул. Леніна, 10.

ДУА "Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі" - "Мост праз раку Нёман – Радавое памесце Наркевічаў-Ёдкаў – Таполя, пасаджаная ў гонар вучонага С. А. Умрэйкі – Воінскае пахаванне і помнік "Смуткуючая маці" – Мемарыяльная дошка на месцы масавага растрэлу членаў партызанскіх сем'яў – Краязнаўчы музей установы адукацыі – Музейны пакой Адама Русака, "Беларуская хатка" ДУК "Песачанскі дом культуры і дасугу" – Храм Пакроваў Прасвятой Багародзіцы – ДУА "Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі".

Апісанне тэрыторыі. Тэрыторыя экскурсіі знаходзіцца ў сельскай мясцовасці – аг. Пясочнае Капыльскага раёна, Мінскай вобласці і в. Наднёман Уздзенскага раёна. Маршрут прайшоў вывучэнне і апрабацыю. Маршрут бяспечны пры ўмове ведання і выканання правілаў бяспечных паводзін пешаходаў.

Змест экскурсіі:

Пясочнае займае ў гісторыі Капыльшчыны адметнае месца.На пачатку XX стагоддзя гэта было вялікае мястэчка, тут пражывала больш за 2000 жыхароў. Гістарычных падзеі пакінулі на тэрыторыі Пясочнага значныя адмецiны. У гады Вялікай Айчыннай вайны Пясочнае называлі партызанскай Масквой. Пясочнае – малая радзіма вядомых паэтаў-песеннікаў Адама Русака і Анатоля Астрэйкі. Ва ўстанове адукацыі "Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі" вядзецца змястоўная краязнаўчая работа і на аснове пошукава-даследчай дзейнасці краязнаўцаў і распрацаваны дадзены маршрут экскурсіі – "Пясочнае – мой лёс, Пясочнае – мая радзіма"

Падчас экскурсіі наведвальнікі не толькі знаёмяцца з гістарычнымі фактамі, але і бачаць, як захоўваецца гістарычная спадчына малой радзімы, маюць магчымасць у займальнай форме (крыжаванка, квэст-гульня) праверыць і замацаваць свае веды.

Практычнае значэнне:

дадзены матэрыял не толькі экскурсійны, але і навучальны, і займальны, і выхаваўчы.

Выкарыстоўваецца не толькі на ўроках, але і для правядзення выхаваўчых мерапрыемстваў.

Агульныя метадычныя ўказанні па тэме экскурсіі :

- музейна-педагагічная падрыхтаванасць экскурсаводаў;

- гістарычна- краязнаўчая падрыхтаванасць экскурсаводаў.

Агульныя арганізацыйныя указанні:

- інструктаж па правілам бяспечных паводзін падчас экскурсійнага маршрута;

- безумоўнае выкананне правіл бяспечных паводзін падчас маршрута ўсімі ўдзельнікамі.

Уступ да экскурсіі:

знаёмства з групай, паведамленне аб тэме, мэце экскурсіі, віктарына-крыжаванка, паведамленне аб ходу экскурсіі, праверка ведаў правіл бяспекі пешаходаў; працягласць – 8 мінут.

Заключэнне:

адказы на пытанні ўдзельнікаў, запіс у кнізе водгукаў аб уражаннях, заўвагах і прапановах; працягласць – 5 мінут.

Тэхналагічная карта маршрута экскурсіі

“Пясочнае – мой лёс, Пясочнае – мая радзіма”

Маршрут	Месца прыпынку	Аб’ект паказу	Працягласць паказу	Найменне падтэмы і асноўныя пытанні	Арганізацыйныя пытанні	Метадычныя ўказанні
Уступ						
аг. Пясочнае, ДУА “Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі”	Фае ўстановы адукацыі	Установа адукацыі аг. Пясочнае. Віктарына-крыжаванка	8 хвілін	“Уводзіны” Знаёмства з групай, паведамленне аб тэме, мэце экскурсіі, віктарына-крыжаванка, “Падарожжа па Капыльшчыне”, прадстаўленне ўстановы адукацыі аг. Пясочнае	Знаёмства з правіламі паводзін падчас экскурсіі, з парадкам руху, праверка ведаў правіл бяспекі пешаходаў.	Прапанова групе стаць паўкругам не больш чым у два рады. Прапанова падчас віктарыны-крыжаванкі звяртаць увагу на падказкі ў выглядзе ілюстрацый.
Пераход да ракі Нёман (5 мінут) 100 м						
Рака Нёман	Мост праз раку Нёман	Нёман і ваколіцы Пясочнага	5 мінут	“Бераг майго роду” Гістарычная даведка пра заснаванне мястэчка Пясочнае. Легенда пра Нёман	Група рухаецца за экскурсаводамі у парах, удзельнікі знаходзяцца ля парэнчаў моста, за агароджай ад машын.	Спачатку група аглядае краявіды, а пасля перамяшчаецца да наступнага аб’екта, пры гэтым адзін экскурсавод праводзіць экскурсію-

						лекцыю, а другі расказвае паэтычную легенду пра Нёман.
Пераход (15 мінут) 1 км						
В. Наднёман Узденскага раёна	Радавое памесце Наркевічаў-Ёдкаў	Уваходная брама, канюшня,карэтная, аўчарня, падвал для захавання кумысу, рэшткі вежы, дзе Я. Наркевіч-Ёдка праводзіў навуковыя доследы.	20 мінут	“Старадаўні род Ёдкаў” Памесце Ёдкаў. Прафесар электраграфіі і магнетызму, піяніст Якуб Наркевіч-Ёдка	Група знаёміцца з архітэктурным ансамблем радавога памесця Ёдкаў, з рэдкімі пародамі дрэў, што былі пасаджаны гаспадарамі маёнтка	У памесці праводзіцца рэканструкцыя, таму кіраўнік экскурсіі павінен загадзя дамовіцца аб наведванні дадзенага гістарычнага аб’екта. Пры аглядзе рэштках вежы і будынкаў захоўваць павышаныя меры асцярогі, не падыходзіць бліжэй за 7 м.
Пераход (20 мінут) 1, 2 км						
Аг. Пясочнае	Вул Леніна, 8	Таполя, пасаджаная ў гонар вучонага С. А. Умрэйкі	5 мін	“Таполя Умрэйкі” С. А. Умрэйка – савецкі вучоны, педагог, грамадзянін”. Яго імя носіць Песачанская ўстанова адукацыі.	Група, якая становіцца паўкругам, знаёміцца са старонкамі біяграфіі і асобай аднаго з арганізатараў	Выкарыстоўваюцца прыемы паказу і апаведу.

					народнай асветы ў БССР, аднаго з самых паважаных людзей у Пясочным.	
Пераход (3 мінуты) 50 м						
Аг. Пясочнае	Плошча з правага боку Песачанскага цэнтра культуры і дасугу (вул. Леніна, 11)	Воінскае пахаванне, мемарыяльная дошка, помнік “Смуткуючая маці”	7 мін	“Пясочнае – партызанская Масква” Брацкія магілы. Мемарыяльная дошка Мітынг у Дзень Перамогі Кніга А. Я. Умрэйкі “Записки о родине”	Група распалагаецца перад тэрыторыяй вайсковага пахавання, пасля аповеду экскурсавода – на тэрыторыі.	Аповед. Агляд. Хвіліна маўчання.
Пераход (3 мінуты) 20 м						
Аг. Пясочнае	Плошча перад Песачанскім цэнтрам культуры і дасугу (вул. Леніна, 11)	Мемарыяльная дошка на месцы масавага растрэлу членаў партызанскіх сем’яў	4 мінуты	“Гэта было 5 студзеня 1943 года…” У той дзень фашысты зверскі расправіліся з партызанскімі сям’ямі – загінулі 30 дарослых і 13 дзяцей.	Група распалагаецца паўкругам перад Мемарыяльнай дошкай.	Аповед. Агляд. Хвіліна маўчання.
Пераход (4 мінуты) 100 м						
Адпачынак. Арганізацыя чайнай паўзы. Праслухванне аўдыёзапісаў песень Адама Русака (15 мінут)						
Аг. Пясочнае 2-і паверх ДУА “Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс	Краязнаўчы музей установы адукацыі	Экспазіцыя, прысвечаная паэту-песенніку Адаму Русаку	10 мінут	“Паэт-песеннік і музыкант Адам Русак” Скрыпка паэта. “Бывайце здаровы” – песня-візітоўка	Група распалагаецца паўкругам ля экспазіцыі, прысвечанай Адаму Русаку,	Выкарыстоўваюцца прыемы паказу і апаведу. Экскурсія праводзіцца з

дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі".				Беларусі	пасля пераходзіць у вучэбны клас, дзе садзіцца для прагляду відэаматэрыялаў	комплексам відэазапісаў.
Аг. Пясочнае 2-і паверх ДУА "Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі".	Краязнаўчы музей установы адукацыі	Экспазіцыя, прысвечаная паэту-песенніку Анатолю Астрэйку	5 мінут	"Анатоль Астрэйка – беларускі Есенін" "Слуцкі пояс"- кніжка-партызанка. Газета-плакат "Раздавім фашысцкую гадзіну" "Песня пра Нёман"	Група распалагаецца паўкругам ля экспазіцыі, прысвечанай Анатолю Астрэйку	Выкарыстоўваюц ца прыемы паказу і апаведу.
Квэст-гульня "Голас анёла" (10 мінут)						
Пераход (5 мінут) 100 м						
Аг. Пясочнае ДУК "Песачанскі цэнтр культуры і дасугу"	II паверх установы культуры. Музейны пакой Адама Русака.	Прадметы быта, музычныя інструменты, асабістыя рэчы, рукапісы Адама Русака	5 мінут	"Музейны пакой Адама Русака"	Адвольнае месцазнаходжан не ўдзельнікаў.	Самастойны агляд экспанатаў
Аг. Пясочнае ДУК "Песачанскі цэнтр культуры і дасугу"	II паверх установы культуры. Музейны пакой "Беларуская хатка"	Прабметы быта і народнай культуры, мастацкія вырабы мясцовых майстроў	5 мінут	"Беларуская хатка"	Агляд падчас аповеду.	Экскурсію праводзяць супрацоўнікі ўстановы культуры

Пераход (10 мінут) 200 м						
Аг. Пясочнае Храм Пакроваў Прасвятой Багародзіцы.	Храм Пакроваў Прасвятой Багародзіцы.	Гісторыя, архітэктура і ўнутранае ўбранства храма	5 мінут	“Духоўнае жыццё аграгарадка Пясочнае” Дзмітрыеўская царква. Пакроўская царква. Святары-пакутнікі Пясочнага, ахвяры рэпрэсій 30-х гадоў. Храм Пакроваў Прасвятой Багародзіцы.	Знаёмства з правіламі паводзін пры наведванні праваслаўнага храма, выкананне патрабаванняў да знешняга выгляду, галаўных убораў наведвальнікаў. Звярнуць увагу на захаванне цішыні.	Пажадана папярэдне дамовіцца аб правядзенні экскурсіі з настаяцелем прыходу, іерэем Віталіем Станкевічам.
Пераход (15 хвілін) 300 м						
Аг. Пясочнае ДУА “Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі”.	Фае ўстановы адукацыі	-	5 мінут	Заключэнне.	Падвядзенне вынікаў экскурсіі, адказ на пытанні ўдзельнікаў. Прапанова пакінуць свій водзыў. Падзяка за ўвагу.	Распалажыць групу паўкругам. Прапанаваць Кнігу водзываў для жадаючых пакінуць запіс аб сваіх уражаннях.

Фота 1. Аг. Пясочнае. ДУА “Песачанскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-базавая школа імя С. А. Умрэйкі”.

Фота 2. Крыжаванка “Падарожжа па Капыльшчыне”

Фота 3. Рака Нёман

Фота 4. Брама радавога памесця Наркевічаў-Ёдкаў.

Фота 5. Таполя, пасаджаная школьнікамі

ў гонар вучонага С. А. Умрэйкі

Фота 6. Вайсковае пахаванне і помнік “Смуткуючая маці”

Фота 7. Краязнаўчы музей ўстановы адукацыі.

Ля экспазіцыі, прысвечанай Адаму Русаку

Фота 8. Краязнаўчы музей ўстановы адукацыі.

Экспазіцыя, прысвечаная Анатолю Астрэйку.

Фота 8-9. Квэст-гульня “Голас анёла”

Фота 10. ДУК “Песачанскі дом культуры і дасугу”

Фота 11. “Беларуская хатка”

Фота 12-13. Храм Пакроваў Прасвятой Багародзіцы